

POSTANOWIENIE

3 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Tomasz Szanciło (przewodniczący)

SSN Paweł Czubik (sprawozdawca)

SSN Mariusz Łodko

na posiedzeniu niejawnym 3 września 2025 r. w Warszawie
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z 4 września 2019 r., I ACa 146/19,
w sprawie z powództwa Banku spółki akcyjnej w W.
przeciwko R.S., E.P.
o zapłatę
w przedmiocie wniosku radcy prawnego J.F. o uzupełnienie wyroku

oddala wniosek.

Paweł Czubik

Tomasz Szanciło

Mariusz Łodko

UZASADNIENIE

W sprawie z powództwa Banku spółki akcyjnej w W. przeciwko R.S. i E.P. o zapłatę, po rozpoznaniu skargi kasacyjnej powoda, Sąd Najwyższy wyrokiem z 16 października 2024 r., II CSKP 288/22, oddalił skargę kasacyjną (pkt 1) i zasądził od powoda na rzecz pozwanych po 2700 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia wyroku powodowi do dnia zapłaty (pkt 2).

Pismem z 13 stycznia 2025 r. pełnomocnik z urzędu pozwanych – r. pr. J.F. wniosła o uzupełnienie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zawartego w punkcie 2 ww. wyroku w przedmiocie należnego podatku VAT i powiększenie kwoty zasądzonej tytułem wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu o należny 23% podatek VAT, płatny na rzecz Skarbu Państwa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek podlegał oddaleniu z powodu braku usprawiedliwionych podstaw.

Sąd Najwyższy wskazuje, że konieczne jest odróżnienie dwóch zasadniczo odmiennych sytuacji, gdy w toku postępowania kasacyjnego stroną reprezentuje pełnomocnik z urzędu (tu: radca prawny). W pierwszym przypadku, gdy ta strona jest stroną przegrywającą, wówczas takiemu pełnomocnikowi przyznaje się od Skarbu Państwa koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej stronie z urzędu w postępowaniu kasacyjnym. Zastosowanie znajdują wówczas przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2024 r. poz. 764 ze zm.). Mowa tu zwłaszcza o § 4 ust. 3 tego rozporządzenia, w myśl którego zasądzaną opłatę podwyższa się o kwotę podatku od towarów i usług wyliczoną według stawki podatku obowiązującej dla tego rodzaju czynności na podstawie przepisów o podatku od towarów i usług.

Z drugim przypadkiem mamy do czynienia, gdy strona reprezentowana przez pełnomocnika z urzędu jest stroną wygrywającą, jak miało to miejsce w niniejszej sprawie. Następuje wówczas swoisty „powrót” do stosowania ogólnych reguł postępowania cywilnego dotyczących rozliczenia kosztów procesu (art. 98 i 99 k.p.c.). W myśl art. 122 § 1 k.p.c. adwokat lub radca prawny ustanowiony zgodnie z przepisami działu dotyczącego pełnomocników z urzędu ma prawo – z wyłączeniem strony – ściągnąć sumę należną mu tytułem wynagrodzenia i zwrotu wydatków z kosztów zasądzonych na rzecz tej strony od przeciwnika, a przeciwnik nie może czynić żadnych potrąceń, z wyjątkiem kosztów nawzajem mu przyznanych od strony korzystającej z pomocy prawnej z urzędu. Oznacza to, że sąd nie przyznaje kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej stronie

z urzędu od Skarbu Państwa na rzecz takiego pełnomocnika na podstawie ww. rozporządzenia, ale zasądza te koszty bezpośrednio od strony przegrywającej na rzecz strony wygrywającej, stosując zasady ogólne, w tym rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1935 ze zm.).

W omawianym przypadku nie było zatem podstawy prawnej do powiększenia kwoty zasądzonej od przegrywającego przeciwnika procesowego o podatek od towarów i usług (VAT). Wnioskująca radca prawna może zaspokoić się z zasądzonych w punkcie 2 wyroku Sądu Najwyższego z 16 października 2024 r. na rzecz strony kosztów postępowania, które nie podlegają jednak podwyższeniu o podatek VAT. Nie przewiduje tego bowiem rozporządzenie z 2015 r.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia.

Paweł Czubik

Tomasz Szanciło

Mariusz Łodko

(R.N.)

[r.g.]